

Timthriall An Uisce

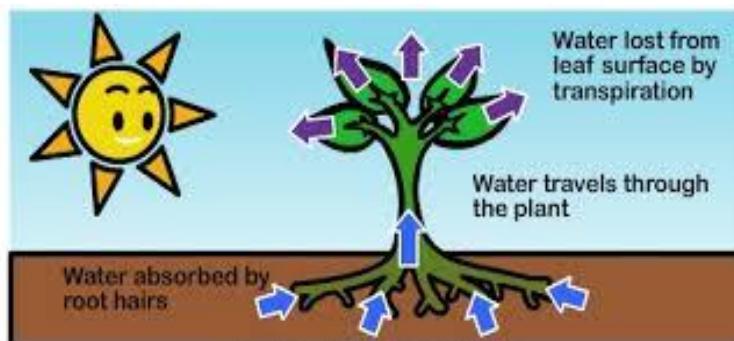
Cad é an Timthriall An Uisce?

Is éard is Timthriall An Uisce ann ná an bealach a dtéann an t-uisce timpeall an Domhain. Ní stadann sé riamh, agus níl túis ná deireadh leis. Cineál ciorcail mhóir atá ann!

An bhfuil a fhios agat?

- ❖ Tugtar an “timthriall hidreolaíoch” ar timthriall an uisce freisin
- ❖ Tá an t-uisce á hathchúrsáil ar an domhan le breis is 4 bhilliún bliain!
- ❖ An mbíonn plandaí ag cur allais? Bhuel, bíonn siad... de chineál... Bíonn daoine ag cur allais agus bíonn plandaí ag trasghalú Is é atá i gceist leis an trasghalú ná an próiseas trína gcailleann plandaí uisce as a gcuid duilleoga.

Conas is féidir linn an próiseas draíochta seo ar a dtugtar timthriall an uisce a thuiscint?

Tá ceithre phríomhchéimeanna sa timthriall an uisce: An Galú, an Comhiompar, an Deascadh agus an Bailiúchán.

1) An Galú

Is éard atá i gceist leis an ngalú ná nuair a théitear an t-uisce in aibhneacha nó i lochanna nó san aigéan le solas na gréine agus nuair a ionpaítear é go gal uisce. Fágann an gal uisce an abhainn, an loch nó an cuan as a dtáinig sé agus téann sé isteach san aer.

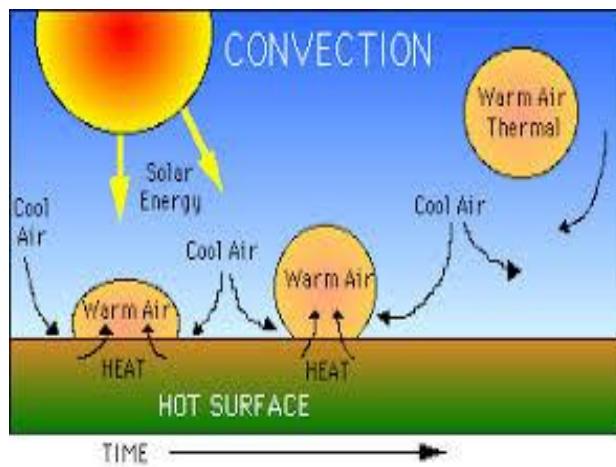

Tá an trasghalú foghlamtha againn cheana féin. An bhfuil a fhios agat go dtugann an trasghalú lámh beag cúnta don ghalú chun an gal uisce a chur ar ais san aer!

2) An Comhiompar

Is éard is an comhiompar i dtimthriall an uisce ná nuair a théitear an t-aer in aice le dromchla an domhain, a théann suas san aer leis, agus teas iompartha suas leis. Éiríonn an gal uisce san aer fuar agus tionscaítear ar ais go leacht é, agus déantar scamaill as. Tugtar an comhdhlúthú air seo.

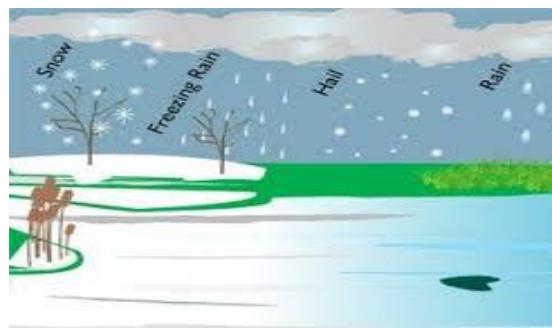
Is féidir leat an rud ceannann céanna a fheiceáil sa bhaile ... Doirt gloine uisce fuar ar lá te agus féach cad a tharlaíonn. Tagann uisce ar an taobh amuigh den ghloine. Ní

shé gur tháinig an t-uisce sin tríd an ngloine ar bhealach aisteach éigin! Is ón aer a tháinig sé, creid nó ná creid. Casann gal uisce atá san aer te ar ais ina leacht nuair a bhuaileann leis an ngloine fuar!

3) An Deascadh

Tarlaíonn an deascadh nuair a bhíonn an oiread sin uisce comhdhlúthaithe ann nach féidir leis an aer é a choimeád a thuilleadh. Bíonn na scamaill trom agus titeann uisce ar ais go talamh mar an bháisteach, mar chlocha sneachta, mar fhrithshneachta nó mar shneachta.

4) An Bailiúchán / an Stóráil

Ní ghlaicann a lán den uisce ar Domhan páirt i dtimthriall an uisce go minic. Coimeádtar cuid mhaith de i stóras. Tá roinnt mhaith áiteanna ar Domhan ina bhfuil

uisce á stóráil. Is é an t-aigéan an t-aonad stórála uisce is mó atá ann. Tá timpeall 96% d'uisce an Domhain á stóráil san aigéan. Ní féidir linn uisce salainn na farraige a ól ach, ar ámharaí an tsaoil, tá fionnusce le fáil i lochanna, in oighearshruthanna, i gcaipíní sneachta, in aibhneacha, agus faoin talamh mar screamhuisce.

(Guardaigh na focail dheacra i d'fhoclóir, nó cén fáth nach mbainfeá triail [as](#) www.focloir.ie)

Cén fáth nach bhféachann tú ar na físeáin ag seo a leanas faoi thimthriall an uisce:

Amhrán faoi Thimthriall An Uisce <https://www.youtube.com/watch?v=TWb4KIM2vts>

The Water Cycle [Timthriall An Uisce]

<https://www.youtube.com/watch?v=ncORPosDrjI>

RANNÁN NA nGNÍOMHAÍOCHTAÍ

Déan na gníomhaíochtaí ag seo a leanas, is féidir iarr ar dhuine fásta cabhair a thabhairt duit, más gá.

1. Is iad na ceithre chéim de thimthriall an uisce ná: _____
_____ agus _____.
2. Tugtar an timthriall _____ ar thimthriall an uisce freisin.
3. Is é T_____ an próiseas trína gcailleann plandaí uisce as a gcuid duilleoga.
4. Meaitseáil na focail ag seo a leanas leis an gciall cheart

An Galú

an stóráil uisce

An Comhiompar

tá an oiread sin uisce comhdhlúthaithe san aer

nach féidir leis an aer é a choimeád a thuilleadh.

An Deascadh

nuair a théitear an t-uisce in aibhneacha agus iompaítéar

é go gal uisce.

An Bailiúchán

nuair a théitear an t-aer in aice le dromchla an

domhain, a théann suas san aer leis, agus teas iompartha suas leis.

5. Cuir ciorcal timpeall ar an gcéatadán uisce a stóráiltear in aigéin an domhain

80% 96% 100% 10%

6. Cruthaigh amhrán / raip faoi na céimeanna i dtimthriall an uisce.